

♪♪♪

Dzień dobry,

nazywam Anna Magdalena Pabich i jestem architektem, a wy słuchacie podcastu Dźwięk Architektury audycji kierowanej do wszystkich zainteresowanych architekturą, otoczeniem, w którym żyjemy i tym jak żyjemy w danym miejscu

wspólnie zastanowimy się, czym architektura była kiedyś, czym jest teraz, a też czym będzie

♪♪♪

Bardzo lubię uporządkowanie w działaniu, o czym mówiłam już przy okazji krótkiego wstępu o mnie w pierwszy odcinku podcastu, no i w związku z moją naturalną chęcią porządkowania otoczenia - nie umiem oprzeć się pokusie zrobienia kolejnego cyklu w podcaście..

wychodzi na to, że mamy trzeci odcinek podcastu i rozpoczęcie trzeciego cyklu.. jak myślicie? za dużo? mam nadzieję, że nie, bo jak dla mnie to jest to to w czym się odnajduję, no wiecie - lubię katalogowanie, robię bardzo dużo notatek, zawsze przy sobie mam kalendarz, wszystkie zadania rozpisuję na listach, robię tabelki itd.

Właśnie się zorientowałam, że się trochę zagalopowałam - i oddaliłam od tego co chciałam powiedzieć..

więc wracając do podcastu i tematów odcinków.. wychodzi na to, że mamy trzy cykle:

- pierwszy z nich to były oczywiście Definicje, w których omawiam definicje pojęcia architektura,
- drugi cykl to wszystkie tematy związane z pracą zawodową..

założyłam sobie, że np. osoby interesujące się mocniej teorią architektury będą mogły od razu przechodzić do odcinków z definicjami, a powiedzmy architekci albo studenci architektury znajdą coś dla siebie w cyklu pracowym..

- no i teraz powstaje trzeci cykl - czyli odcinki, w których przybliżę wam sylwetki architektów, którzy zdobyli nagrodę Pritzкера i opowiem czym w ogóle nagroda Pritzкера jest

ten cykl powstaje głównie z.. nooo można powiedzieć. nadmiaru informacji.. myślałam o tym, że chciałabym przybliżyć wam postaci architektów, ich prace, to jak projektują i omówić ich najważniejsze obiekty..

długo się nad tym zastanawiałam, ponieważ było mi trudno zdecydować, o których architektach mówić, a o których nie.. dlatego.. w pewnym momencie wpadłam na pomysł, że na początek zacznę od tych architektów, którzy zostali już w pewnym sensie wybrani, w pewnym sensie wyróżnieni spośród innych.. nie są oni wybrani przeze mnie, ale przez jury najbardziej prestiżowej nagrody architektonicznej, czyli wspomnianej nagrody Pritzкера.. w związku z tym, że nagroda jest nazywana architektonicznym noblem.. to powołując się na nią i jej

autorytet (jeżeli w ogóle można mówić o autorytecie w kontekście nagród, ale to według mnie najtrafniej opisuje jej wagę) a więc powołując się na jej autorytet omówię architektów, którzy ją otrzymali..

♪♪♪

W tym odcinku będę opowiadała wam o życiu i twórczości Philipa Johnsona, który jako pierwszy otrzymał Pritzkerów.. ale zanim przejdę do niego.. opowiem wam najpierw czym ta nagroda w ogóle jest, skoro mówię o niej jako o autorytecie to warto przybliżyć jej historię..

Jak już wspomniałam, nagroda Pritzkerów jest jedną z najbardziej prestiżowych nagród architektonicznych.. otrzymują ją współcześni architekci, za swoje osiągnięcia zawodowe.. nie jest ona przyznawana za konkretny projekt, ale za całość twórczości..

Nagroda przyznawana jest corocznie od 1979 roku.. jej fundatorem jest Fundacja Hyatt, założona przez Cindy i Jay Pritzkerów.. nagroda wręczana jest podczas uroczystej ceremonii organizowanej w różnych miejscach na całym świecie, ale zawsze jest to miejsce o dużym znaczeniu architektonicznym, np. jednym z takich miejsc był w 2005 roku pawilon muzyki w Parku Millennium w Chicago, zaprojektowany przez jednego z laureatów nagrody, Franka Gehry'ego.. a wagę temu miejscu dodaje fakt, że pawilon dostał imię po fundatorze nagrody, czyli Jay Pritzkerze.. który mieszkał w Chicago i to w tym mieście wszystko się zaczęło..

W wydarzeniu wręczenia nagrody biorą zawsze udział zaproszeni goście z całego świata. Sama ceremonia składa się zwykle z powitalnego przemówienia reprezentanta kraju gospodarzy.. przemówienia przewodniczącego jury.. następnie prezentacji nagrody przez Toma Pritzkerów, syna fundatora nagrody, wręczenie nagrody i na koniec główne przemówienie, czyli przemówienie Laureata.

Nagroda to nie tylko symboliczne uznanie, ponieważ na wzór Nobla, Laureat otrzymuje 100 000 \$, oficjalny certyfikat oraz dodatkowo medal z brązu. Sam medal został zaprojektowany przez Louisa Sullivana, słynnego chicagowskiego architekta. Z jednej strony medalu jest nazwa nagrody.. za to na rewersie wyryte są trzy słowa.. słowa, które mogliście poznać już w pierwszym odcinku podcastu, a chodzi o trzy podstawowe zasady architektury, opisane ponad 2000 lat temu, czyli trzy zasady Witruwiusza: "trwałość, użyteczność i zachwyty"

Na oficjalnej stronie nagrody, link jest w notatkach na stronie dzwiekarchitektury.pl/003, można przeczytać krótki opis, który bardzo dobrze określa powody, dla których nagroda w ogóle powstała, cytuję:

"Fundatorzy Jay i Cindy Pritzker wierzyli, że nagroda pobudzi nie tylko większą świadomość publiczną budynków, ale także zainspiruje do większej kreatywności w zawodzie architekta."

♪♪♪

Przejdę teraz do głównego tematu odcinka, czyli do przybliżenia wam postaci Philipa Johnsona, pierwszego laureata nagrody.

Przytoczę wam fragment z tekstu uzasadnienia wyboru Philipa Johnsona, taki krótki cytat z opisu Jury:

"Pierwszą nagrodę otrzymuje Philip Johnson, którego praca pokazuje połączenie cech talentu, wizji i zaangażowania, które przyczyniły się do konsekwentnego i znaczącego wkładu w ludzkość i środowisko. Jako krytyk i historyk opowiadał się za ideą nowoczesnej architektury, a następnie projektował w myśl tych zasad." koniec cytatu :)

Philip Johnson od najmłodszych lat był zafascynowany architekturą, historią, ale bardziej jako teoretyk, ponieważ projektować zaczął dość późno, dopiero w wieku 36 lat. Urodził się w 1906 roku w Cleveland w stanie Ohio.

Pochodził on z bogatej rodziny, dzięki czemu miał możliwości i je doskonale wykorzystał, a chodzi o to, że jako stosunkowo jeszcze młody chłopak podróżował po całym świecie, zwiedził między innymi Rzym, Ateny, Egipt.. gdzie na pewno znalazł dużo inspiracji i co najważniejsze, poznawał historię..

Po podróżach, ale jeszcze przed rozpoczęciem czynnej pracy architekta, Philip Johnson pracował m.in. w Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Nowym Jorku, był także krytykiem i historykiem jak i autorem książek.

Możliwe, że kojarzycie jego nazwisko z terminem Styl Międzynarodowy, którym razem z Henrym-Russellem Hitchcockiem opisał, współczesny im trend w architekturze.

Jeżeli nie kojarzycie tego określenia to przygotuję oddzielny odcinek w całości poświęcony opisowi czym jest Styl Międzynarodowy. Jest to naprawdę bardzo obszerny temat, dlatego nie będę teraz się na tym skupiała.. jest to też na tyle ważny temat, że po prostu zasługuje na oddzielny odcinek..

tak jak wcześniej wspomniałam Philipa Johnsona dopiero w 1942r., czyli w wieku 36 lat.. w ramach projektu dyplomowego zaprojektował pierwszy (uznawany za jego pierwszy oficjalny) projekt, a była to jego rezydencja, czyli słynny Szklany Dom..

.. i to właśnie od Szklanego Domu rozpoczęła się jego kariera i zafascynowanie modernizmem, w tym nurcie projektował przez pierwsze około 30lat kariery, mniej więcej do roku 1979, z tego okresu pochodzi wspomniany Szklany Dom, ale również np. ogród rzeźb dla Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Nowym Jorku i różnego rodzaju wieżowce, muzea, biblioteki w wielu miastach amerykańskich, ale projektował również poza krajem. Na koncie ma np. Muzeum Sztuki w Niemczech.

Kolejną fazą w stylu Johnsona była fascynacja postmodernizmem, na którym skupił się w latach 1980-1990. W tym czasie powstawały kolejne obiekty użyteczności publicznej, ale najbardziej znanym, kontrowersyjnym i przełomowy był projekt biurowca dla AT&T w Nowym Jorku.

W ostatnim latach swojej twórczości Philip ponownie badał nowe kierunki w architekturze, tym razem projektując budynki jako obiekty rzeźbiarskie, były to m.in. Kaplica św. Bazylego na Uniwersytecie w Houston albo Miejski Szklany Dom, czyli 12-piętrowa wieża mieszkalna na Manhattanie, miejski odpowiednik słynnego Szklanego Domu, wieża była jednym z jego ostatnich projektów, ukończonym już po jego śmierci. Za to ostatnim budynkiem, który zaprojektował był budynek Akademia Muzyki w Lancaster w Pensylwanii.

Johnson zmarł w 2005 w New Canaan w Connecticut, zatem żył prawie 99lat, ale tak długie życie nie jest dużym zaskoczeniem wśród architektów, nie znam statystyk, ale jest wiele przykładów znanych architektów, którzy dożyli 100lat albo prawie 100lat, więc może jest jakaś zależność pomiędzy tym zawodem a długowiecznością..

Aby lepiej zrozumieć jakim architektem był Philip Johnson, to po pierwsze zacytuję wam jego własne słowa, którymi opisywał czym według niego jest architektura.. a mówił, że: „Architektura jest jednym z najwspanialszych zawodów, a zarazem, na równi z rolnictwem, najbardziej potrzebnych człowiekowi. Trzeba bowiem jeść i mieć schronienie.” koniec cytatu

Po drugie, na oficjalnej stronie poświęconej Nagrodzie Pritzкера, do której tak jak wspominałam wcześniej link jest w notatkach na stronie podcastu, znajduje się nagranie z wręczenia Nagrody Johnsonowi, które naprawdę warto obejrzeć.. nie zdradę wam szczegółów, ale powiem tylko, że Johnson zdecydowanie miał poczucie humor..

A po trzecie omówię teraz pokrótce jego dwa najważniejsze i najbardziej znane projekty, bo w sumie jak lepiej można opisać architekta jak nie poprzez jego twórczość?

Na pierwszy strzał idzie Szklany Dom, jego własny dom.. tak jak mówiłam na początku odcinka, zaprojektowany w ramach pracy dyplomowej w 1942 roku. Po wybudowaniu Johnson wprowadził się do niego i mieszkał w nim przez całe życie.

Dom zlokalizowany jest po środku działki, na której w późniejszym czasie doprojektował sobie dodatkowe budynki, m.in. dom gościnny, galeria malarstwa i galeria rzeźby.

Sam budynek ma kształt prostopadłościanu o wymiarach 17m długości, 9,8m szerokości i 3,2m wysokości. Jest bardzo prostu w formie. Elewacje zostały zaprojektowane jako szklane ściany, które są połączone stalowymi ramami co umożliwia nieograniczony wgląd do wnętrza. Budynek jest maksymalnie transparentny. Dom został tak zaprojektowany, aby w pełni otwierał się na otaczający go krajobraz.

Wnętrze jest w układzie bardzo swobodnym. Wszystkie funkcje, czyli salon, kuchnia, sypialnia tworzą we wnętrzu jedną przestrzeń. Jedynie łazienka została wydzielona, jako część prywatna - zaprojektowana została jako tuba ze ścianami wykonanymi z kamienia.

W okresie kiedy Johnson projektował ten dom, był mocno zafascynowany twórczością Ludwiga Miesa van der Rohe.. i bez skrępowania wspominał, że w wielu projektach.. m.in. właśnie w Szklanym Domu, inspirował się dewizą Miesa: "mniej znaczy więcej".. i taki właśnie jest ten dom.. do szpiku minimalistyczny.

Drugim projektem, który był przełomowy w karierze Johnsona był biurowiec w Nowym Jorku, pierwotnie budynek AT&T, czyli amerykańskiego przedsiębiorstwa telekomunikacyjnego.

Projekt natychmiast stał się kontrowersyjny z powodu zaproponowanych ozdób, ale jednocześnie doceniany był m.in. za spektakularne łukowate wejście, które zajmuje wysokość równą około siedmiu pięter..

Jednak to właśnie dzięki wspomnianym ozdobnym dodatkom budynek stanął w kontrze do projektów modernistycznych, ponieważ modernizm stawiał na pierwszym planie funkcjonalizm i czysty, minimalistyczny design. Dlatego projekt tego wieżowca nazwałam przełomowym, ponieważ jego powstanie często opisywane jest jako oficjalny początek nurtu postmodernistycznego, w którym jak już wiemy.. przez następne lata Johnson projektował.

♪♪♪

No to przejdźmy teraz do podsumowania - ten odcinek otworzył trzeci cykl w podcaście.. w tym cyklu omawiane są sylwetki laureatów nagrody Pritzкера. Nagroda pierwszy raz przyznana była w 1979 i trafiła do Philipa Johansona, którego postać omówiłam dokładniej.. ale na koniec, w ramach dodatku, podam wam ciekawostkę z życia Johnsona.

Był on uznawany za jednego z najbardziej wpływowych architektów swoich czasów, a potwierdzeniem tego jest fakt, że to on zorganizował pierwszą wizytę Mies van der Rohe i Le Corbusiera w Ameryce.. a co więcej nawet zlecił Miesowi zaprojektowanie swojego nowojorskiego mieszkania.

A kim jest Mies van der Rohe i Le Corbusier? Czemu jest to warta przytoczenia ciekawostka? a to temu, że są to dwa bardzo ważne nazwiska ze świata architektury, które najprawdopodobniej obity się o uszy każdemu choć trochę zainteresowanemu architekturą.. więc zapewne wiecie jakie to istotne.. a jeżeli architektura dopiero was zaczyna interesować.. to mogę was zapewnić, że na 100% pojawią się odcinki opisujące i Miesa i Le Corbusiera.. i wtedy ciekawostka będzie zrozumiała już dla wszystkich

♪♪♪

cdn..